

SERVICII DISPONIBILE

FEMEI

➤	TELEFONUL DE ÎNCREDERE PENTRU FEMEI ȘI FETE	GRATUIT ȘI CONFIDENȚIAL DIN ORICE REȚEA DE TELEFONIE MOBILĂ/FIXĂ	0 8008 8008
➤	SPAȚIUL DIGITAL DE ÎNCREDERE PENTRU FEMEI ȘI FETE	INFORMAȚII SPECIALIZATE, RESURSE PRACTICE UTILE, CHAT LIVE	WWW.EVIOLENTA.MD
➤	ECHIPA DE SUPT PENTRU FEMEI ȘI FETE	SUPT PSIHOLOGIC ȘI ASISTENȚĂ JURIDICĂ PENTRU VICTIMELE VIOLENȚEI	0 8008 8008

COPII

➤	SERVICIU HELPLINE	SERVICIU DE CONSILIERE SPECIALIZATĂ PRIVIND AMENINȚĂRILE DIN MEDIUL ONLINE	WWW.SIGURONLINE.MD
➤	SERVICIU HOTLINE	SERVICIU DE RAPORTARE A MATERIALELOR DE ABUZ SEXUAL ASUPRA COPIILOR (MASC)	WWW.SIGURONLINE.MD
➤	ECHIPA DE ASISTENȚĂ A COPILULUI	ASISTENȚĂ JURIDICĂ ȘI PSIHOLOGICĂ COPILOR-VICTIME/MARTORI ALE/AI INFRAȚIUNILOR SEXUALE	OFFICE@LASTRADA.MD

LA
STRADA

KVINFO
MOLDOVA
KID PRO
UNDELLING

ACEASTĂ BROȘURĂ ESTE ELABORATĂ DE CENTRUL INTERNAȚIONAL „LA STRADA”,
CU SUPTUL CENTRULUI DANEZ PENTRU CERCETARE ȘI INFORMARE CU PRIVIRE
LA GEN, EGALITATE ȘI DIVERSITATE – KVINFO.

CÂND STEREOTIPURILE ÎNLOCUIESC PROTECȚIA

BROȘURĂ CU EXEMPLE COLECTATE
DIN PRACTICA DE LUCRU A SPECIALIȘTILOR IMPLICAȚI
ÎN ASISTENȚĂ ȘI INVESTIGAREA CAZURILOR DE VIOLENȚĂ SEXUALĂ

DESPRE ACEASTĂ BROȘURĂ

Echipele de asistență din cadrul Centrului Internațional „La Strada” oferă asistență psihologică și juridică copiilor victime ale abuzului și exploatării sexuale, inclusiv facilitate de tehnologiile informaționale, precum și femeilor victime ale violenței, în special ale violenței sexuale și violenței în bază de gen.

În activitatea de asistență și suport, specialiștii interacționează constant cu profesioniști implicați în protecția copilului, investigarea infracțiunilor și examinarea cazurilor de violență sexuală.

Experiența practică demonstrează că, în multe situații, interpretările influențate de **stereotipuri sociale** pot afecta modul în care este percepută victima, credibilitatea acordată acesteia și modul de abordare a cazului.

ÎN ANUMITE SITUAȚII, ASTFEL DE ABORDĂRI POT GENERA VICTIMIZARE SECUNDARĂ, ADICĂ PREJUDICII SUPLIMENTARE CAUZATE VICTIMEI PRIN REACȚIILE, ATITUDINILE SAU INTERVENȚIILE PERSOANELOR ȘI INSTITUȚIILOR DE LA CARE ACEASTA AȘTEAPTĂ PROTECȚIE ȘI SPRIJIN.

DESPRE „IDEILE” CARE ÎNCĂ MAI CIRCULĂ...

Replicile incluse în această broșură sunt colectate din situații reale întâlnite în procesul de lucru cu victime ale violenței sexuale. Scopul lor nu este de a culpabiliza profesioniștii, ci de a încuraja reflecția asupra modului în care anumite convingeri sociale pot influența evaluarea unei situații de violență.

„DOAMNA PSIHOLOG, LA NOI FATA CAM ÎI DE ASTA, CAM ÎI PLACE
SĂ UMBLE CU BĂIEȚII ȘI NU ȘTIU CE VIOLENȚĂ E AICI...”

IMPACTUL STEREOTIPULUI

Se întâlnesc frecvent așteptări implicite privind „cum ar trebui să arate o victimă”. Aceste stereotipuri **pot distorsiona evaluarea situației și pot muta atenția de la actul de violență către comportamentul victimei.**

Faptul că copilul este sociabil, are relații sau se exprimă liber nu înseamnă consimțământ și nu reduce gravitatea faptelor. Atunci când victima simte că este judecată sau privită prin prisma unor etichete, poate apărea retraumatizarea, reducerea încrederii în specialiști și dificultatea de a continua procesul de raportare și asistență.

MESAJ CHEIE!

COMPORTAMENTUL SOCIAL, STILUL DE RELAȚIONARE SAU CERCUL DE PRIETENI AL VICTIMEI **NU AU RELEVANȚĂ ÎN STABILIREA EXISTENȚEI SAU INEXISTENȚEI UNEI SITUAȚII DE VIOLENȚĂ SEXUALĂ.** ANALIZA TREBUIE SĂ SE BAZEZE PE FAPTE, NU PE IMPRESII SAU PREJUDECĂȚI.

„DAR E CAM PROBLEMATICĂ, VORBEȘTE NECENZURAT,
CONSUMĂ ALCOOL, FUMEAZĂ, ÎI PLAC BĂIEȚII ȘI CAM FUGE DE ACASĂ...”

IMPACTUL STEREOTIPULUI

Copiii aflați în situații de vulnerabilitate pot manifesta comportamente de risc și, în același timp, **pot fi expuși unui risc crescut de victimizare.**

Etichetarea lor drept „problematici” poate conduce la minimalizarea experiențelor de violență și la reducerea disponibilității adulților de a-i proteja.

În multe situații, comportamentele de risc reprezintă expresia unor dificultăți emoționale, experiențe traumatice anterioare sau nevoi de protecție neacoperite.

MESAJ CHEIE!

COMPORTAMENTUL DE RISC SAU DIFICULTĂȚILE COMPORTAMENTALE
ALE UNUI COPIL SAU ADOLESCENT **NU DIMINUEAZĂ GRAVITATEA**
UNEI SITUAȚII DE VIOLENȚĂ SEXUALĂ ȘI NU TRANSFERĂ RESPONSABILITATEA
ASUPRA VICTIMEI.

„OF, SĂ O VEDEȚI CE FACE PE TIKTOK... CU AȘA COMPORTAMENTE, LA CE SE AȘTEPTA?...”

IMPACTUL STEREOTIPULUI

Stereotipul „imaginii provocatoare” a victimei conduce adesea la atribuirea implicită a vinei acesteia.

În realitate, comportamentele specifice vârstei, inclusiv cele din mediul online, nu anulează dreptul la protecție și integritate.

Judecarea victimei pe baza expunerii sale publice **poate amplifica rușinea și reduce probabilitatea de dezvăluire a abuzului.**

MESAJ CHEIE!

PREZENȚA ONLINE, COMPORTAMENTELE DIN MEDIUL DIGITAL SAU STILUL DE EXPRIMARE AL VICTIMEI **NU REPREZINTĂ CONSIMȚĂMÂNT ȘI NU JUSTIFICĂ ÎN NICIUN MOD VIOLENȚA SEXUALĂ.** RESPONSABILITATEA APARTINE EXCLUSIV PERSOANEI CARE COMITE ACTUL DE VIOLENȚĂ.

„AM VĂZUT CE SPUNE EA LA AUDIERE, DAR ÎN TELEFON APARE
ALTCEVA... CRED CĂ ERA ÎNDRĂGOSTITĂ DE PROFESOR...”

IMPACTUL STEREOTIPULUI

Minorii pot manifesta atașament emoțional, confuzie afectivă sau ambivalență față de agresor, mai ales în contexte de manipulare sau „grooming”. De asemenea, pot exista variații în declarații din cauza fricii, rușinii sau presiunii emoționale.

Interpretarea trăirilor și emoțiilor victimei în favoarea persoanei agresoare poate contribui la **minimalizare din răspunderea persoanei abuzatoare pentru cele înfăptuite**. Prezența unor mesaje aparent afective nu exclude existența abuzului și nu echivalează cu consimțământul.

În relațiile caracterizate prin diferență de vârstă, autoritate sau încredere, sentimentele de admirație, atașament sau afecțiune ale copilului nu exclud posibilitatea existenței manipulării emoționale și nu diminuează responsabilitatea adultului pentru propriile acțiuni.

MESAJ CHEIE!

ÎN SITUAȚII DE VIOLENȚĂ SEXUALĂ, MAI ALES ÎN RELAȚII CU DIFERENȚĂ DE PUTERE/AUTORITATE, **COMPORTAMENTUL VICTIMEI POT PĂREA CONTRADICTORII. ANALIZA PROBELOR TREBUIE CORELATĂ CU ÎNȚELEGEREA DINAMICII RELAȚIONALE ȘI A IMPACTULUI PSIHOLGIC.**

„DE CE NU A FUGIT? DE CE NU A STRIGAT?
DE CE NU A SPUS IMEDIAT POLIȚIEI?...”

IMPACTUL STEREOTIPULUI

Reacțiile în situații de violență sexuală nu sunt uniforme.

Multe victime nu pot fugi, nu reacționează activ sau nu raportează imediat din cauza impactului traumatic și acest lucru nu înseamnă că au acceptat ceea ce li se întâmpla.

A le cere socoteală pentru că nu au avut putere să se opună poate duce la **trăiri intense legate de ineficiență personală chiar și pe termen lung.**

MESAJ CHEIE!

BLOCAJUL, SUPUNEREA, CONFUZIA SAU REACȚIILE APARENT PASIVE
REPREZINTĂ **RĂSPUNSURI FRECVENTE LA TRAUMĂ**, ÎN SPECIAL ÎN CAZUL MINORILOR.
EVALUAREA COMPORTAMENTULUI VICTIMEI TREBUIE REALIZATĂ PRIN
PRISMA MECANISMELOR PSIHOLOGICE ALE TRAUMEI.

„NU AȚI VĂZUT CUM ARATĂ? E DEZVOLTATĂ BINE DE TOT, NU ARATĂ DELOC A MINORĂ...”

IMPACTUL STEREOTIPULUI

Asocierea dintre aspectul fizic și maturitatea emoțională este o eroare frecventă.

Un adolescent/o adolescentă poate părea matur/ă fizic, dar rămâne vulnerabil/ă din punct de vedere psihologic și juridic.

Sexualizarea aspectului unui minor **contribuie la normalizarea violenței** și la **deplasarea responsabilității de la adult către victimă**.

MESAJ CHEIE!

**VÂRSTA PERSOANEI SE STABILEȘTE PRIN CRITERII JURIDICE ȘI FACTUALE,
NU PRIN PERCEPȚII SUBIECTIVE PRIVIND ASPECTUL FIZIC.**

„NU CRED CE SPUNE, NU E COERENT... BA SPUNE O ORĂ, BA ALTA.
CAM INVENTEAZĂ FATA NOASTRĂ...”

IMPACTUL STEREOTIPULUI

Trauma afectează memoria, percepția timpului și capacitatea de organizare a evenimentelor.

Este frecvent ca victimele să ofere relatări fragmentate sau ușor diferite în momente distincte.

Evaluarea credibilității după coerența narativă poate duce la **riscul ca o persoană victimă să nu fie crezută, făcând-o mult mai vulnerabilă**, inclusiv și în alte situații. Evaluarea credibilității trebuie să țină cont în primul rând de impactul psihologic al traumei.

MESAJ CHEIE!

INCONSISTENȚELE DE DETALIU **NU INVALIDEAZĂ AUTOMAT RELATAREA UNEI VICTIME**, ÎN SPECIAL ÎN CONTEXTE TRAUMATICE. EVALUAREA DECLARAȚIILOR TREBUIE REALIZATĂ INCLUSIV PRIN **ÎNȚELEGEREA IMPACTULUI PSIHOLIC AL TRAUMEI ASUPRA MEMORIEI ȘI RELATĂRII EXPERIENȚEI**.

**„NU AVEM LEZIUNI ȘI NICI ALTE PROBE MEDICALE.
VA FI FOARTE GREU SĂ DEMONSTRĂM CĂ S-A ÎNTÂMPLAT CEVA.”**

IMPACTUL STEREOTIPULUI

În multe situații de violență sexuală nu există leziuni fizice vizibile sau acestea dispar înainte ca victima să fie examinată. De asemenea, numeroase cazuri sunt raportate după o perioadă îndelungată de timp, când urmele biologice sau alte probe materiale nu mai pot fi identificate.

Concentrarea exclusivă asupra existenței leziunilor fizice poate conduce la ignorarea altor probe relevante, precum declarațiile victimei, declarațiile martorilor, comunicările electronice, comportamentele observate după incident, expertizele psihologice sau alte mijloace de probă administrate în cauză.

O astfel de abordare poate descuraja raportarea și poate crea percepția că experiențele victimelor sunt lipsite de importanță în lipsa unor urme materiale.

MESAJ CHEIE!

**LIPSA LEZIUNILOR FIZICE SAU A PROBELOR BIOLOGICE NU EXCLUDE
EXISTENȚA UNEI SITUAȚII DE VIOLENȚĂ SEXUALĂ. FIECARE CAZ TREBUIE ANALIZAT
PRIN EVALUAREA TUTUROR PROBELOR DISPONIBILE ȘI A CIRCUMSTANȚELOR
CONCRETE ÎN CARE AU AVUT LOC FAPTELE.**

CONCLUZII

- ✓ Stereotipurile despre victimele violenței sexuale influențează modul în care sunt percepute, ascultate și evaluate persoanele afectate.
- ✓ Victimele — copii sau adulți — observă rapid atitudinile de neîncredere, judecată sau minimizare, iar aceste reacții pot influența disponibilitatea lor de a continua dezvoltarea și colaborarea cu specialiștii.
- ✓ Abordarea cazurilor prin prisma stereotipurilor sociale sau a convingerilor personale poate afecta calitatea intervenției profesionale, poate distorsiona înțelegerea faptelor și poate amplifica impactul traumatic asupra victimei.

CONCLUZII

CONCLUZII

- ✓ Abordare centrată pe traumă nu înseamnă lipsă de obiectivitate. Dimpotrivă, presupune o înțelegere mai corectă a comportamentului uman și a modului în care trauma influențează reacțiile, memoria și comportamentul unei persoane afectate de violență sexuală.
- ✓ Abordarea lipsită de stereotipuri susține evaluarea obiectivă a faptelor prin raportare la probe administrative și la înțelegerea particularităților comportamentale ale copiilor afectați de experiențe traumatice.
- ✓ Prevenirea stereotipurilor contribuie la reducerea riscului de victimizare secundară și la consolidarea unui mediu sigur, care încurajează victimele să relateze experiențele trăite și să acceseze mecanismele de protecție și asistență.